

Г. Г. МОШАК

*Григорій Григорович Мошак, професор
Одеського національного морського
університету*

**ПОЛОЖЕННЯ НІМЕЦЬКОГО ПРАВА
В ДОСЛІДЖЕННЯХ ПОТЕРПІЛОГО ВІД ЗЛОЧИНУ**

Дослідження положень німецького права, які стосуються потерпілого від злочину, являється актуальним з точки зору недостатності вивчення їх в Україні, так і з огляду необхідності вдосконалення українського законодавства з врахуванням досвіду ФРН як правової взірцевої країни ЄС.

Уявлення про німецьке право дають переклади з німецької мови, матеріали симпозіумів, конференцій, круглих столів, а також літні школи німецького права, організовані зокрема в Національній юридичній академії України імені Ярослава Мудрого, Києво-Могилянській академії. В більш як десяти дисертаціях¹ та подальших публікаціях їх авторів здійснено порівняння норм, однак без аналізу способів, обставин та наслідків застосування положень німецького права. Публікації про використання положень німецького права в українських дослідженнях мені не відомі.

В колективній монографії «Потерпілий від злочину»² - першому в Україні комплексному дослідженні потерпілого - (за загальною редакцією академіків АПРН України

Г. Г. Мошак, 2009

професорів В. І. Борисова та Ю. В. Бауліна) використано низку положень німецького права - без спеціального зосередження на цьому питанні - з перекладеної на російську мову літератури, з творів на німецькій та англійській мовах, з порівняльних досліджень та інших джерел. Аналіз використаних положень та їх німецько-українського контексту надає підстави для викладення деяких результатів та окремих міркувань щодо подальших досліджень.

Важливі тези монографії - про відсутність в Україні закінченого ефективно діючого механізму відшкодування шкоди потерпілому, коли більшість потерпілих залишається ні з чим³, про найбільшу трагічність українського потерпілого від злочину серед фігур у кримінальній справі⁴ - розвинуто на кримінально-правових, кримінально-процесуальних та криминологічних матеріалах дослідження. Використані в монографії відомості з німецьких джерел посилюють зображення незадовільного стану і відсутності достатньої уваги до проблеми⁵.

Проте зміна соціальних орієнтирів щодо захисту прав та свобод людини і громадянина, надання їм більшого значення⁶ стимулювала розробку авторами монографії низки пропозицій стосовно різнопланового поліпшення становища потерпілого, а також пробудила інтерес до спеціальних теорій, зокрема до глобальної теорії кінця ХХ ст. - символічного кримінального права ризику⁷. В монографії обґрунтовано наводиться положення професора Франкфуртського університету К. Прітвіца про важливість вивчення проблеми потерпілого⁸, оскільки він, являючись одним із теоретиків кримінального права ризику передбачливо вивчав потерпілих «четвертого покоління», тобто жертв майбутніх поколінь від ядерної енергії, атомної чи генної зброї⁹, хоч існує більша статистична вірогідність ...жертви загинути ...внаслідок куріння, поїздок на авто чи внаслідок інших подібних небезпечних занять, ніж стати потерпілим від атомної аварії¹⁰; він визначав, що небезпека сприймається тим менш загрозливою, чим далі від неї знаходяться негативні наслідки. Наслідки сприймаються жертвою тим драматичніше, чим краще ідентифікується небезпека. Для потенційної чи фактичної жертви має значення емоційна близькість чи віддаленість від небезпеки, її сприйняття та оцінка ризику¹¹. Головна ідея монографії проф. К. Прітвіца «Кримінальне право та ризик» має співпадаючі деталі з українськими пропозиціями з приводу того, як не стати жертвою в суспільстві ризику.

Проф. П.А. Альбрехт (також Франкфуртський університет), посилаючись на Ф. Герцога¹², пов'язує перспективу потерпілого в криминології з інтересами суспільства в криміналізації чи енткриміналізації, які впливають на захист інтересів потенційного потерпілого чи на ситуації ризику. Криминологія, яка орієнтована на конструктивізм, тяжіє до ігнорування перспективи потерпілого. Тоді як криминологія, що заінтересована в криміналізуючій функції держави, надає суттєвого значення функціям кримінального права. Також важливо, в який спосіб здійснюється залучення органів кримінального судочинства до інтересів потерпілого чи відсторонення від них¹³. Проф. П. А. Альбрехт обґрунтовував та розраховував ризики вірогідності віктимізації та 100-процентну вірогідність стати жертвою злочину до настання людиною віку 416 років виходячи з того, що в ФРН кожні три хвилини трапляється один насильницький злочин¹⁴.

Об'єднуючими елементами українського та численних німецьких досліджень потерпілого являються подібна структура розгляду (кримінальне та кримінально-процесуальне право, криминологія та криміналістика), виділення віктимологічних аспектів та опора при розгляді на законодавство. В обох випадках відзначається роль приватного права, виділяється потерпілий у сфері сімейних відносин. Проте в Україні статус потерпілого невинувато довгий час залишається майже незмінним з часів радянської влади та існування СНД. Дослідження стану потерпілого стримує недостатність статистичних відомостей - про шкоду здоров'ю потерпілим, відшкодування шкоди, віктимологічних даних про потерпілих, яких департамент інформаційних технологій МВС України не надає¹⁵. Тоді як в Німеччині правовий статус потерпілого постійно розвивається під впливом поінформованості та критичних висловлювань СМІ¹⁶, науковців¹⁷, наприклад за те, що відшкодування незаконно ув'язненим являється меншим, ніж користувачам за брудний готель¹⁸. Більшість міністрів юстиції Федеральних земель 28.11.2008 р. висловились за збільшення

відшкодування за кожен день з 11 до 25 євро особам, які стали жертвами юстиції¹⁹. Черговий проект Закону про захист жертв та свідків у кримінальному судочинстві, внесений Урядом ФРН 18.02.2009 року, передбачає продовження реформи законодавства про потерпілих, покращання захисту жертв та свідків злочинів, розширення їх прав та звільнення від деяких кримінально-процесуальних тягот²⁰, іншим законопроектом покращується захист дітей як свідків та жертв злочинів²¹. Законодавство ФРН відповідає вимогам ЄС щодо жертв злочинів²², воно має довгорічний досвід і визнані успіхи застосування²³.

В Україні відсутні спеціальні закони, які б регулювали статус та захист потерпілих від злочинів, як це здійснюється в ФРН. В Німеччині діють закони: про відшкодування жертвам насильницьких злочинів (з 7 січня 1985 замість однойменного Закону 1976 р.)²⁴, щодо забезпечення цивільно-правових позовів жертв злочинів²⁵, про цивільно-правовий захист від насильства та переслідувань 2001 року²⁶, щодо рівноправності та запобігання расистських переслідувань²⁷ та інші. Ефективне функціонування державних органів, наявність в поліції федеральних земель спеціалізованих підрозділів для допомоги та консультування жертв злочинів, активність різноманітних громадських організацій та інші фактори - об'єктивно унеможливають ситуацію безвихідності для потерпілого від злочину. Обґрунтування пропозицій визнати права потерпілого законом, закріпити в українському кримінально-процесуальному законодавстві норму, згідно якої юридична особа визнавалася б потерпілою в кримінальній справі²⁸, - може сприяти зближенню правової ситуації в Україні з правовими стандартами ФРН.

Поняття потерпілого від злочину розглядалося в монографії з використанням цитат німецького вченого Ансельма Фейєрбаха²⁹. Думки А. Фейєрбаха стали відомими в Україні із творів, перекладених на російську мову, а також з російськомовної енциклопедії «Вікіпедія» та енциклопедичного словника Брокгауза і Ефрона, з його творів німецькою мовою³⁰. Підкреслюючи відсутність у кримінальному праві загально визнаної дефініції потерпілого від злочину автори посилюють сумнів щодо його необхідності залученням висловлювань видатних німецьких правників Р. Гнейста та Ф. Ліста³¹.

В монографії здійснено порівняння власних результатів з даними німецько-австрійського професора Франца фон Ліста про кримінально-правове значення згоди потерпілого, заподіяння останнім шкоди собі, про вплив особливостей організму потерпілого та його необачної поведінки на розвиток причинного зв'язку, скарги потерпілого, а також особливого виду покарання - штрафу на користь потерпілого³². Дослідження правового значення згоди потерпілого в Україні має спільні риси з правовою оцінкою гіпотетичної згоди потерпілого німецького судді, д.ю.н. П. Бокера (Воскер Р.) в статті «Гіпотетична згода в цивільному та кримінальному праві»³³. В Україні та Росії більше відомо про потерпілого з творів Ф. фон Ліста, оскільки вони, включаючи двотомний курс кримінального права, перекладені російською мовою³⁴.

Розгляд впливу провокаційної поведінки потерпілого на виключення або пом'якшення відповідальності винного³⁵ в монографії викладено з врахуванням думок професора Кільського університету Г. Кляйнфеллера, який спеціалізувався на кримінально-процесуальному та цивільно-процесуальному праві, кримінології. Вчений привертає увагу міжгалузевим баченням, яке простежується з його підручників з кримінально-процесуального³⁶ і цивільно-процесуального права³⁷.

Відомий в Україні англомовними творами німецький кримінолог Г. фон Гентінг (в Росії цитують його висловлювання щодо видів прояву некрофільї)³⁸ досліджував поняття «злочинець-жертва», «потенційна жертва», «специфічні відносини між злочинцем та жертвою», природа прихильності деяких осіб ставати жертвами злочинів³⁹, які також використано в монографії «Потерпілий від злочину». Г. фон Гентінг визнається батьком кримінальної психології та віктимології. Повагу в Україні він заслужив ґрунтовними монографіям⁴⁰, серед яких «The Criminal and His Victim. Studies in the Sociobiology of Crime (1948), що вважається основоположного для віктимології⁴¹. Посилання на твори Г. фон Гентінга здійснювали також інші українські дослідники.

Положення «Кримінології» проф. Г. И. Шнайдера⁴² неодноразово використовувалися в українській монографії для співставлення відповідних питань щодо потерпілого⁴³.

щодо поняття суб'єкта жертви злочину, яким Г. Й. Шнайдер вважав будь-яку особу, організацію, суспільство, державу або міжнародний порядок; щодо впливу на процес віктимізації вад планування та розвитку мікрорайонів, кварталів, окремих будівель, а також рис особи, які можуть зробити її потенційною жертвою. Разом з тим, автори монографії не погодилися з визначенням Г.И. Шнайдером віктимізації як реалізованої віктимності, оскільки не всі жертви стали жертвами їх віктимної поведінки⁴⁴. Можна припустити, що не всі українські автори погодилися б із Г.И. Шнайдером, який відносив до предмету криминології антисоціальну поведінку, чи з Г. Кайзером, який здійснив криминологічне дослідження нещасних випадків з дітьми, включаючи смертність від утоплень⁴⁵. «Криминологія» Г. Кайзера також перекладена на російську мову⁴⁶ та використовується в Україні.

В монографії відмічається розбіжність між результатами досліджень, що стосуються характеристики потерпілого від звалтувань. В Україні не виявлено осіб, поведінка яких розцінювалася як протиправна чи аморальна, тоді як згідно даних Г. Маннхейма спостерігалася провокаційна поведінка потерпілих перед звалтуванням та особливі особистісні характеристики як от податливість до спокуси, готовність вступити в випадковій статеві стосунки⁴⁷. Протилежність висновків між українськими результатами та відомостями німецько-англійського криминолога Германа Маннхейма, відомого творами на німецькій мові, включаючи два видання «Порівняльної криминології»⁴⁸, а також перекладами з англійської на російську мову, зумовлює необхідність подальшого вивчення проблеми, причин та деталей розбіжностей.

В українському дослідженні детально проаналізовано положення німецького кримінально-процесуального законодавства, викладені в параграфах 152, 158, 160-161, 171-172, 374, 395Б, 206 Кримінально-процесуального кодексу ФРН⁴⁹.

В українському праві використовуються висловлювання з правових питань шанованих в Україні німців К. Маркса, Ф. Енгельса. Деякі з них за роки радянської влади стали крилатими і сприйматися як основоположні для юридичної науки, але без вказівки на німецьке походження. Дослідники потерпілого від злочину використали подібне висловлювання, зокрема оцінку К. Марксом соціальної безпеки⁵⁰, також не підкреслюючи його німецької належності.

Крім застосованих положень німецького права, монографія містить окремі прізвища та переліки вчених, включено німців, які займалися розробкою тих чи інших питань проблеми потерпілого, без вказівок на їх німецьке походження. Прізвище Ганса Гросса лише названо в переліку авторів⁵¹, однак він також являється видатною фігурою, засновником криминології в німецькомовному просторі. Достойними уваги обставинами його наукової діяльності являються викладання в якості професора в українських Чернівцях та заснування в австрійському м. Грац першого в світі криминологічного інституту⁵².

Німецький досвід створення законодавства, яке регулює захист та надання допомоги потерпілим згідно Європейської конвенції про відшкодування жертвам насильницьких злочинів від 24.11.1983 року⁵³, поширення різних путівників про захист від злочинів - на зразок 2-ого видання Абетки жертви злочину 2002 року Мін'юстом ФРН - можна було б запозичити. Вартим запозичення являється досвід різних суспільних організацій, що надають допомогу потерпілим від злочинів. Це «Білий ринг» - один із суспільно-корисних союзів підтримки жертв злочинності, існує в кількох країнах Європи, діє в ФРН з 1976 р., включає приблизно 60 000 членів, має до 3 000 добровільних помічників⁵⁴, німецьке товариство (об'єднання) допомоги жертвам злочинів⁵⁵, «жертви проти насильства»⁵⁶, земельні фонди допомоги жертва злочинів; «Перспектива потерпілого» - організація, яка допомагає жертвам правоекстремістських злочинів⁵⁷ та багато інших. «Вирівнювання становища жертви і злочинця» (ТОА) передбачено параграфом 46а Кримінального кодексу ФРН, являється добровільним позасудовим способом вирішення конфлікту за їх взаємною згодою. Грунтовна, на 249 сторінках бібліографія проблеми (друге видання) за редакцією Х.Й. Кернера «Жертва-злочинець»⁵⁸, численні дослідження, зокрема проведені за дорученням Мін'юсту ФРН за 1993-2005 роки⁵⁹ засвідчують ефективність дії ТОА на федеральному та земельному рівнях⁶⁰.

Використання положень німецького права являється однією з особливостей українського дослідження, яка достойно презентує зміст. Завдяки викладу проблеми

потерпілого в національному та інтернаціональному вимірах, українська монографія отримала перспективу використання в німецькомовному просторі, а також знаходиться в ряду з дослідженнями, які здійснюються в ключових країнах ЄС.

Положення німецького права в українському дослідженні являються складовою ознакою переорієнтації з досліджень виключно звинувачуваного до вивчення, спрямованого на потерпілого. В ФРН ця обставина стимулювала розвиток застосування інструментів приватного права в кримінологічних цілях і певній «приватизації» кримінального права. Українське дослідження може, подібно як в ФРН, сприяти створенню спеціального законодавства, спрямованого на захист прав потерпілого від злочину, надання йому все більших прав у кримінальному процесі, відмові держави від своїх суверенних владних функцій і передачі права на вирішення ряду питань слідства, звинувачення та закінчення розгляду справи на розсуд приватних осіб.

Автор цієї статті вдячний професору Франкфуртського університету К. Прітвіцу за книги «Критика і виправдання кримінального права»⁶¹, «Кримінально-правові проблеми в наступаючому новому тисячолітті»⁶² та проф. П. А. Альбрехту за «Кримінологію» та інші твори, завдяки яким вдалося викласти цей матеріал і одержати теоретичну підтримку власних досліджень проблеми потерпілого від злочинів та інших правопорушень⁶³.

¹ Савченко В. А. Забезпечення прав та законних інтересів суб'єктів кримінального судочинства у досудових стадіях в Україні та Федеративній Республіці Німеччини: порівняльний аспект: автореф. дис... канд. юрид. наук.: - К., 2008. - 16 с; Горбачева І. М. Заходи безпеки в кримінальному праві (порівняльно-правовий аналіз): автореф. дис... канд. юрид. наук.: О., 2008. - 20 с; Кияниця І. П. Імплементація норм міжнародного права в правовій системі ФРН: Автореф. дис... канд. юрид. наук.: К., 2004. - 17 с; Перепада О. В. Кримінально-правові аспекти примирення між особою, яка вчинила злочин, та потерпілим (порівняльний аналіз законодавства України та ФРН): Автореф. дис... канд. юрид. наук. - К., 2003. - 18 с; Орловська Н. А. Осудність та її види (порівняльний аналіз законодавства України та інших держав): Автореф. дис... канд. юрид. наук.: - О., 2001. - 20 с; Грובה В. П. Парламентаризм Німеччини: становлення, розвиток, історико-правовий досвід: Автореф. дис... канд. юрид. наук. - Х., 2005. - 19 с; Нецька Л. С. Правовий статус товариства з обмеженою відповідальністю (цивільно-правовий аспект): Автореф. дис... канд. юрид. наук.: - К., 2001. - 20 с; Литвинчук О. І. Процесуальний статус слідчого в кримінальному процесі України: Автореф. дис... канд. юрид. наук. - Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. - К., 2007. - 20 с; Михайлишин Л. Р. Удосконалення системи місцевого управління в Україні з використанням зарубіжного досвіду: Автореф. дис... канд. наук з держ. упр. - Львів. регіон. ін-т держ. упр. Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. - Л., 2008. - 20 с; Кириї Л. М. Відомчий судовий контроль та прокурорський нагляд за відмовою в порушенні кримінальної справи: Автореф. дис... канд. юрид. наук. - К., 2007. - 15 с.

² Потерпілий від злочину (міждисциплінарне правове дослідження). - Харків: «Кроссруд»,

³ Потерпілий від злочину. - С. 299.

⁴ Потерпілий від злочину. - С. 3.

⁵ Потерпілий від злочину. - С. 18.

⁶ Потерпілий від злочину. - С. 7.

⁷ Albrecht P.-A. Die vergessene Freileit - Strafrechtsprinzipien in der europflischen Sicherheitsdebatte. - Berlin, (2003). - S. 72-77.

⁸ Потерпілий від злочину. - С. 20.

⁹ Prittwitz C. Кримінальне право та ризик. Дослідження кризи кримінального права та кримінальної політики. - 1993 (Prittwitz C. Strafrecht und Risiko. Untersuchungen zur Krise von Strafrecht und Kriminalpolitik in der Risikogesellschaft. 1. Aufl. 1993 - S. 58-50).

¹⁰ Prittwitz C Strafrecht und Risiko. - S 77.

¹¹ Prittwitz C Strafrecht und Risiko. - S. 107.

¹² Herzog F. Gesellschaftliche Unsicherheit und strafrechtliche Daseinsvorsorge. Studien zur Vorverlegung des Strafrechtsschutzes in den Gefnhrungsbereich. (Habilitation) Heidelberg., 1991, 109 ff.)

¹³ Albrecht, P.-A.: Kriminologie. 3. Aufl. Mbnchen 2005 .-S 333.

¹⁴ Albrecht, P.-A.: Kriminologie. 3. Aufl. Mbnchen 2005 .-S 333.

¹⁵ Потерпілий від злочину. - С. 291, 293, 294, 296.

¹⁶ www.stern.de/panorama/Justizopfer-888-Tage-Haft/616807.html; www.bild.de/BTO/news/2007/02/11/frauenmoerder-kosten-staat_1/ueberwachung-haft-entschaedigung.

¹⁷ Fbr eine Freiheitsentziehung eine pauschale Entschfdigung von 11 Euro pro Tag vorgesehen (§ 7 Abs. 3 StrEG)\ \ Ziemann S. Zum Rehabilitationsgedanken im Wiederaufnahmerecht Uenseits des rechtsstaatlichen Strafrechts PETER LANG Europflischer Verlag der Wissenschaften Frankfurter kriminalwissenschaftliche Studien. - Bd./Vol. 100. - S. 664.

¹⁸ Ціна свободи - одинадцять євро - Der Wert der Freilheit: Elf Euro Wer zu Unrecht im Gefflngnis saJJ erhflft oft weniger Schadenersatz als Urlauber, denen das Hotel zu laut oder schmutzig war. Von Heribert Prantl/ [Wwww.sueddeutsche.de/politik/655/354485/](http://www.sueddeutsche.de/politik/655/354485/)

¹⁹ Die Entschfdigung fbr zu Unrecht erlittene Haft soil nach dem Willen der Lfnderjustizminister von derzeit elf auf kbntfig 25 Euro pro Hafttag steigen. Diesen Beschluss fassten die Minister mit gmJbr Mehrheit auf der Justizministerkonferenz am 20.11.2008 in Berlin\ \ <http://blog.strafrecht-online.de/tag/u-haft>

²⁰ Entwurf eines 2. Opferrechtsreformgesetzes beschlossen. Der Vorschlag schlieft inhaltlich an frbhre Gesetzesfnderungen an und verfolgt das Ziel, Opfer und Zeugen von Straftaten noch besser zu schbtzen und ihre Rechte im Strafverfahren zu erweitern. «Mit der Reform werden wir Verletzte und Zeugen noch besser vor unnntigen Belastungen im Strafverfahren schbtzen und ihre Rechte stfrken. \ \ http://www.bmj.bund.de/enid/Pressemitteilungen_58.

²¹ Bundeseinheitliche Handreichung zum Schutz kindlicher (Opfer-)Zeugen im StrafverfahrenW www.bmj.bund.de/media/archive/541.pdf

²² Richtlinie des Rates zur Entschfdigung der Opfer von Straftaten, Brbssel, den 26. April 2004.

²³ Rechtswegweiser fbr Opfer einer Straftat. - www.bmj.de

²⁴ Gesetz bber die Entschfdigung fbr Opfer von Gewalttaten (Opferentschfdigungsgesetz - OEG) Ausfertigungsdatum: 11.05.1976

²⁵ Gesetz zur Sicherung der zivilrechtlichen Ansprbche der Opfer von Straftaten Opferanspruchssicherungsgesetz - OASG) Ausfertigungsdatum: 08.05.1998

²⁶ Gesetz zum zivilrechtlichen Schutz vor Gewalttaten und Nachstellungen (Gewaltschutzgesetz - GewSchG) Ausfertigungsdatum: 11.12.2001

²⁷ Das Allgemeine Gleichbehandlungsgesetz (AGG) - umgangssprachlich auch Antidiskriminierungsgesetz genannt - ist ein deutsches Bundesgesetz, das Benachteiligungen aus Grbnden der «Rasse», der ethnischen Herkunft, des Geschlechts, der Religion oder Weltanschauung, einer Behinderung, des Alters oder der sexuellen Identity verhindern und beseitigen soil. Zur Verwirklichung dieses Ziels erhalten die durch das Gesetz geschbtzten Personen Rechtsansprbche gegen Arbeitgeber und Private, wenn diese ihnen gegenbber gegen die gesetzlichen Diskriminierungsverbote verstoAn.

²⁸ Потерпілий від злочину. - С. 8.

²⁹ Потерпілий від злочину. - С. 12.

³⁰ Revision der Grundsntze und Grundbegriffe des positiven peinlichen Rechts (1799); Lehrbuch des gemeinen in Deutschland gbltigen peinlichen Rechts (1-е изд., 1801; всего 14 изданий, последнее Миттермайера, 1848 г.; этот учебник был переведен на русский язык Лодием, Цебриковым и Полонским, под заглавием «Фейербаха Павла, уголовное право, с приложением российских уголовных законов, к каж дому преступлению относящихся», 1810 - 27); Kritik des natbrlichen Rechts (1796); bber die Strafe als Sicherungsmittel vor kbntfigen Beleidigungen des Verbrechers (1799); Blick auf die deutsche Rechtswissenschaft (1810).

³¹ Потерпілий від злочину. - С. 36

³² Потерпілий від злочину. - С. 13.

³³ Вцcker P. Die «hypotetische Einwilligung» im Zivil- und im Zivil- und Strafrecht». - JZ, 2005. - S. 925-932.

³⁴ Скорочене видання його статей з криминології появилось на російській мові 1895 році під назвою «Задачи уголовной политики Франца фон Листа». В сучасній Росії видано збірник праць Ф. фон Ліста «Задачи уголовной политики. Преступление как социально-патологическое явление» (М., 2004) Енциклопедія «Вікіпедія» [Ywww.ru.wikipedia.org](http://www.ru.wikipedia.org)

³⁵ Потерпілий від злочину. - С. 14.

³⁶ Das schwurgerichtliche Verfahren und der Entwurf einer Strafprozessordnung Kleinfeller, Georg, 1909; Reform des Schwurgerichts Kleinfeller, Georg, 1908; Die strafrechtlichen Nebengesetze des Deutschen Reiches. - 3., gnnzl. neu bearb. u. verm. Aufl. / hrsg. von M. Stengle Stenglein, Melchior; Appellius, Hugo; Kleinfeller, Georg, 1903; Die strafrechtlichen Nebengesetze des Deutschen Reiches. - 2., vermehrte u. wesentlich verflnderte Aufl. Stenglein, Melchior; Appellius, Hugo; Kleinfeller, Georg.

³⁷ ZivilprozeAecht Kleinfeller, Georg, 1926 Lehrbuch des deutschen Zivilprozessrechts. - 3., vqllig umgearb. Aufl. Kleinfeller, Georg, 1925; Der Gegenstand der Rechtskraft Kleinfeller, Georg, 1913 Gerechtigkeit und Rechtsgang Kleinfeller, Georg, 1913 Lehrbuch des deutschen Konkursrechts

- ³⁸ Дерягин Г. Б. Криминальная сексология. Курс лекций для юридических факультетов. - М., 2008.-С. 138-139.
- ³⁹ Потерпілий від злочину. - С. 14.
- ⁴⁰ Die Strafe. Ursprung, Zweck, Psychologie, (1. Auflage 1932, 2., erweiterte Auflage in 2 Bänden 1954/55); Eugenik und Kriminalwissenschaft, (1933) Der strafrechtliche Schutz des literarischen Eigentums, (1912); Strafrecht und Auslese. Eine Anwendung des Kausalgesetzes auf den rechtsbrechenden Menschen, (1914).
- ⁴¹ Die Strafe. Ursprung, Zweck, Psychologie, (1. Auflage 1932, 2., erweiterte Auflage in 2 Bänden 1954/55); Eugenik und Kriminalwissenschaft, (1933); «Strafrechtliche Gegenreformation». In: MKS 24 (1933), S. 235f.
- ⁴² Снайдер Г. И. Криминология. - М., 1994.
- ⁴³ Потерпілий від злочину. - С. 211, 243, 251, 252, 256.
- ⁴⁴ Потерпілий від злочину. - С. 243.
- ⁴⁵ Kaiser, Gbnther. - Verkehrsdelinquenz und Generalprävention. Verlag: Mohr Siebeck (1970) (ISBN 10: 3166303723) - S. 93, 94.
- ⁴⁶ Кайзер Г. Криминология. Введение в основы. - М., 1979. - 320 с.
- ⁴⁷ Потерпілий від злочину. - С. 231.
- ⁴⁸ Die Aushnhlung des Nominalprinzips durch Wertsicherungsklauseln und ihre Auswirkung auf die Geldillusion Mannheim, Hermann. - Kün, 1969; Deutsche Strafrechtsreform in englischer Sicht Mannheim, Hermann. - München : Beck, 1960; Die kriminalrechtliche Behandlung von jungen Rechtsbrechern (über 18 Jahren) in England, in Frankreich und in der Bundesrepublik Deutschland Mannheim, Hermann. - Frankfurt/M. Metzner, 195; Strafprozessordnung [für das Deutsche Reich] und Gerichtsverfassungsgesetz Berlin: de Gruyter, 1933, 23. Aufl.; Strafprozessordnung [für das Deutsche Reich] und Gerichtsverfassungsgesetz Berlin : de Gruyter, 1933, 23. Aufl.; Rechtsfälle aus dem Strafprozessrecht Mannheim, Hermann. - Berlin : Springer, 1930; Strafprozessordnung [für das Deutsche Reich] und Gerichtsverfassungsgesetz Berlin : W. de Gruyter & Co., 1930, 22. Aufl. (101.-104. Tsd; Pressrecht Mannheim, Hermann. - Berlin : Springer, 1927; Beiträge zur Lehre von der Revision wegen materiellrechtlicher Verstöße im Strafverfahren Mannheim, Hermann. - Berlin : J. Springer, 1925; 10. Vergleichende Kriminologie Mannheim, Hermann. - München : Deutscher Taschenbuch-Verlag; Vergleichende Kriminologie Mannheim, Hermann. - Stuttgart : Enke.
- ⁴⁹ Потерпілий від злочину. - С. 149-154.
- ⁵⁰ Потерпілий від злочину. - С. 244.
- ⁵¹ Потерпілий від злочину. - С. 16.
- ⁵² www.wikipedia.de
- ⁵³ Gesetz zu dem Europäischen Übereinkommen vom 24. November 1983 über die Entschädigung für Opfer von Gewalttaten Ausfertigungsdatum: 17.07.1996
- ⁵⁴ www.wikipedia.de
- ⁵⁵ www.deutsche-opferhilfe.de
- ⁵⁶ www.opfer-gegen-gewalt.de
- ⁵⁷ Die Opferperspektive e. V. ist ein gemeinnütziger Verein mit Sitz in Potsdam. Der Verein bietet im Land Brandenburg eine aufsuchende ... de.wikipedia.org/wiki/Opferperspektive
- ⁵⁸ Opfer und Täter Eine Bibliographie zu Außergerichtlichem Tausgleich, Konfliktausgleich, Mediation, Opferhilfe, Opferschutz, Schadenswiedergutmachung, Täter-Opfer-Ausgleich und weiteren damit verbundenen Problembereichen. Bearbeitet und herausgegeben von Hans-Jürgen Kerner TOBIAS-lib, Universitätsbibliothek Tübingen 2. Auflage 2003. - S. 249.
- ⁵⁹ TOA in der Entwicklung (1993-2002); TOA in Deutschland (2003-2005) <http://www.bmj.de/files/-/3336/TOA-Bericht-2005.pdf>
- ⁶⁰ Täter-opfer-ausgleich im Erwachsenenbereich: Eine repräsentative Untersuchung für Nordrhein-westfalen Von Nadine Bals, Christian Hilgartner, Britta Bannenberg. - Veröffentlicht von Forum Verlag Godesberg, 2005.
- ⁶¹ Kritik und Rechtfertigung des Strafrecht - Ulrich Neumann, Cornelius Prittwitz (Hrsg.) Frankfurter kriminalwissenschaftliche Studien, Band 88 - Peter Lang. - Frankfurt am Main - Berlin - Bern - Bruxelles - New York - Oxford - Wien. - Frankfurt am Main, 2005.
- ⁶² Strafrechtsprobleme an der Jahrtausendwende. - Cornelius Prittwitz, Ioannis Manoledakis (Hrsg.) - Nomos Verlagsgesellschaft - Baden-Baden - 2000.
- ⁶³ Мошак Г. Г. Преступления и иные правонарушения, совершаемые в сфере семейных отношений и их профилактика. - Одесса, 2001 - 196 с.

Резюме

В статье изложены результаты положения немецкого права и их немецко-украинского контекста, содержащихся в монографии «Потерпевший от преступления» и иных источников.

Summary

The article deals with an analysis of provisions of the German law applied in the investigations of a victim in the FRG and Ukraine.